

Bescherm christelijk erfgoed Turkije

De Turkse regering komt graag op voor de rechten van Turkse minderheden in West-Europa. Maar minderheden in Turkije zelf staan onder druk, getuige de positie van de Syrisch-orthodoxe gemeenschap.

door **Febroniya Atto**

‘Assimilatie is een misdaad tegen de menselijkheid.’ Met deze uitspraak oogstte de Turkse premier Recep Tayyip Erdogan begin vorig jaar, bij zijn bezoek aan Duitsland, forse kritiek in het Westen. „Niemand mag een bevolkingsgroep dwingen om zijn eigen culturele, taalkundige en religieuze identiteit te verloochenen”, aldus Erdogan.

Hij sprak hierbij over de in Duitsland wonende Turkse gemeenschap en uiteraard niet over de in zijn eigen land wonende minderheden. Op deze laatste is duidelijk een heel ander beleid van toepassing en op de christenen in Turkije in het bijzonder.

De streek Tur Abdin, gelegen in het huidige zuidoosten van Turkije, is de bakermat van de eeuwenoude Syrisch-orthodoxe kerk. In de glorie dagen van deze kerk stonden hier honderden kerken en kloosters en leefde hier een grote Syrisch-orthodoxe gemeenschap.

Tijdens de genocide van 1915 werden circa twee miljoen christenen omgebracht, anderen vluchtten naar omliggende landen. Momenteel wonen nog hooguit twintig

duizend Syrisch-orthodoxe christenen in Turkije, waarvan slechts twee à drieduizend in het zuidoosten van het land.

Na de oprichting van de Republiek Turkije in 1923 werden de Syrisch-orthodoxe christenen niet officieel als minderheid erkend. Dit is nog steeds niet het geval, wat met zich mee brengt dat onderwijs in de Aramese taal, kerkelijk onderwijs en het bouwen van Syrisch-orthodoxe kerken verboden is.

Zelfs de eigen christelijke familienamen zijn niet toegestaan, deze moesten bij de oprichting van de nieuwe republiek plaats maken voor Turkse achternamen. Hetzelfde gold voor de namen van de dorpen en steden in het gebied.

Regelmatig worden de mensenrechten van christenen geschonden

Iedereen in Turkije weet dat je daar als christen nimmer een baan(tje) bij de overheid zult bemachtigen en dat je tijdens het verrichten van je militaire dienstplicht zult worden gediscrimineerd.

Vele uit Turkije afkomstige christenen in de diaspora getuigen over ondergang martelpraktijken tijdens hun dienstplicht: ofwel je moest je bekeren tot de islam of je werd mishandeld.

Ook in de afgelopen jaren zijn we regelmatig opgeschrikt door grove mensenrechtenschendingen jegens christenen in Turkije: de katholieke priester Andrea Santoro werd vermoord, een Franse priester in de stad Samsun werd aangevallen, de Armeense journalist Hrant Dink werd vermoord, drie medewerkers van een christelijke uitgeverij in de provincie Malatya werden vermoord, kerken werden

aangevallen, twee tot het christendom bekeerde Turkse mannen werden in Istanboel vervolgd, een Syrisch-orthodoxe priester in Diyarbakir werd vervolgd voor hoogverraad wegens het spreken over de genocide van 1915 en een Syrisch-orthodoxe monnik werd ontvoerd in de stad Salah. En dit betreft dan nog de zaken die de westerse media hebben gehaald. Meest recent dieptepunt is de dreigende onteigening en sluiting van het oudste nog in gebruik zijnde christelijke klooster ter wereld: het Syrisch-orthodoxe Mor Gabriel klooster in de buurt van de zuid-

oostelijke stad Midyat, gesticht in 397 na Christus. Tegen het klooster lopen sinds november 2008 meerdere rechtszaken waarin door de Turkse staat en drie omliggende Koerdische dorpen wordt gepoogd grond van het klooster te confisceren en het klooster zelfs te laten sluiten. Een van de belangrijkste taken van een moderne westerse samenleving -zoals Turkije zichzelf graag ziet- is juist het waarborgen van de rechten van minderheden. In plaats van het eeuwenoude klooster met de grootst mogelijke zorg te beschermen dreigt men het echter te onteigenen en te la-

Turkije dreigt het oudste nog in gebruik zijnde christelijke klooster ter wereld te onteigenen en te sluiten: het Syrisch-orthodoxe Mor Gabriel klooster in de buurt van de zuidoostelijke stad Midyat, gesticht in 397 na Christus.

ten sluiten. De rechtszaken worden ondertussen steeds uitgesteld door de rechtbank in Midyat, afgelopen woensdag inmiddels voor de vierde keer.

Mogelijk een teken dat Turkije de hete adem van de Europese Unie -die de zaak nauwlettend volgt en alle rechtszittingen door een waarnemer laat bijwonen- in haar nek voelt. De planning van de rechtbank is dat de rechtszaken op woensdag 22 april worden hervat. Als het Mor Gabriel klooster het slachtoffer van deze rechtszaken

zal worden, zullen ook de laatste resten van een belangrijke inheemse beschaving in het land verdwijnen.

Hoe zou Turkije dit ooit kunnen verantwoorden? Verantwoorden naar zichzelf toe, richting haar laatste christelijke minderheden en natuurlijk richting de Europese Unie? Ik zou geen antwoord voor het land kunnen bedenken.

In elk geval zou ook het onteigenen of sluiten van Mor Gabriel in schril contrast staan met het door de huidige regering -althans in

Duitsland- gepredikte ‘anti-assimilatie beleid’.

Ik hoop voor de Syrisch-orthodoxe Kerk en voor het werelderfgoed dat Turkije het niet zover zal laten komen. Hopelijk staat het Mor Gabriel klooster niet hetzelfde lot te wachten als de Hagia Sophia in Istanboel: van een kerk in een moskee of museum te worden veranderd.

De juriste Febroniya Atto is een Syrisch-orthodoxe christen, woonachtig in Enschede.